

ترجمه و برداشتی

از

قرآن مجید

جزوه سوم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ

وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِيَّمَا عَلَى

بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَآرْوَاحِ الْعَالَمِينَ لِتُرَابِ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءِ

«پیشگفتار»

این جزوه با موضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبیر بیشتری در قرآن و توجه دوستان به سخنان حضرت حق جل و علا یادآوری شده است.

تا انشاءالله سالکین الی الله با تأمل زیادتری موفق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جایجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواید آیاتی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سرهم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سائر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد انشاءالله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

آیه ۱۰۳ از سوره بقره

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ (۱۰۳)

ترجمه آیه

و اگر آنها ایمان می آوردند و تقوی پیشه می کردند، اجر و مزدی که برای آنها نزد خدا بود بهتر بود، اگر آنها می دانستند. (۱۰۳)

برداشت از این آیه شریفه (ایمان و تقوی)

کسی که می خواهد به سوی خدا برود و به لقاء پروردگار برسد اول باید سرمایه ایمانش را به خدا و روز قیامت تقویت کند و مراحل تقوی را به مناسبت مراحلش ببیماید تا به آنچه خدای تعالی به او می دهد که بهترین چیزها خواهد بود برسد به شرط آنکه این درک و شعور را داشته باشد و بفهمد که ایمان و تقوی چقدر ارزش دارد.

آیه ۱۰۴ از سوره بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا زَاعِنًا وَقُولُوا أَنْظِرْنَا وَاسْمَعُوا

وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ (۱۰۴)

ترجمه آیه

ای کسانی که ایمان آورده اید، نگویید «زاعینا» بلکه بگوئید «انظرننا» و بشنوید و از برای کافرین عذاب دردناکی خواهد بود. (۱۰۴)

برداشت از این آیه شریفه (رعایت ادب)

یک سالک الی الله باید سخنانی را که می گوید سنجیده باشد و کلامی را که بی ادبانه و یا دشمن سوء استفاده می کند به زبان جاری نکند و بسیار رعایت ادب زبان را حفظ کند.

آیه ۱۰۵ از سوره بقره

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ

عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ

وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ (۱۰۵)

ترجمه آیه

کفار از اهل کتاب و مشرکین دوست ندارند که بر شما خیری از طرف پروردگارتان نازل شود. ولی خدا رحمت و مهربانیش را مختص کسی که می خواهد قرار می دهد و خدا صاحب فضل عظیمی است. (۱۰۵)

برداشت از این آیه شریفه (صفات رذیله)

افرادی که ایمان ندارند و تزکیه نفس نکرده اند این صفت رذیله در آنها هست که دوست ندارند حتی به خوبان خیری برسد و آنها بخیل تر از بخیل اند زیرا بخیل آن کسی است که به کسی خیری نمی رساند و بخیل تر از آن کسی است که نمی تواند ببیند که دیگری به کسی خیری می رساند.

آیه ۱۰۹ از سوره بقره

وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ

عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ

اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱۰۹)

ترجمه آیه

جمع زیادی از اهل کتاب از حسدی که از نزد خود دارند، مایلند شما را از اسلام و ایمانتان به کفر

برگردانند، بعد از آنکه حق برای آنها کاملاً روشن شده. پس آنها را عفو کنید و از آنها بگذرید، تا خدا فرمان خود را صادر کند. قطعاً خدا بر همه چیز توانا است. (۱۰۹)

برداشت از این آیه شریفه (تزکیه نفس)

حسادت یکی از امراض روحی انسان است که تا آن از نفس او تزکیه نشود موفق به لقاء پروردگار و ورود به بهشت نمی‌گردد و این مرض به قدری خطرناک است که دین و دنیای انسان را به خطر می‌اندازد و راه تزکیه آن، شرح صدر و توجه به خدای تعالی و به کسانی که حسادت می‌کنند اظهار محبت کردن و تواضع در مقابل آنها است. و ضمناً اگر حسودهایی را دیدید با آنها به عنوان مریض برخورد کنید و تا می‌توانید آنها را از این مرض خطرناک نجات دهید.

آیه ۱۱۲ از سوره بقره

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (۱۱۲)

ترجمه آیه

بله کسی که از همه جهت تسلیم خدا بوده و او نیکوکار باشد، پس برای او در نزد پروردگارش اجرش محفوظ است و آنها نه ترسی دارند و نه آنها محزون می‌گردند. (۱۱۲)

برداشت از این آیه شریفه (یقظه و بیداری)

اگر انسان برای خدا رو به خدا کند و از خواب غفلت برخیزد و صفات رذیله و شیطانی خود را از بین ببرد و نیکوکار باشد، خدای تعالی او را از اولیاء خود قرارش می‌دهد و مزد او این است که ترس از غیر خدا را از او بر می‌دارد و آنها هیچگاه محزون نمی‌شوند آنچنان که اولیاء خدا اینگونه‌اند.

آیه ۱۱۴ از سوره بقره

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ وَ سَعَىٰ فِي خَرَابِهَا

أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَهُمْ

فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ (۱۱۴)

ترجمه آیه

و چه کسی ظالم تر از آن کسی است که مانع ذکر نام خدا در مساجد می شود و کوشش می کند که مسجدها را خراب کند. این افراد حق ندارند داخل مسجد شوند، مگر با ترس. برای آنها در دنیا ذلت و خواری بوده و در آخرت برای آنها عذاب بزرگی خواهد بود. (۱۱۴)

برداشت از این آیه شریفه (سدّ راه خدا)

یکی از چیزهایی که ممکن است انسان را در جهنم مخد کند دشمنی با خدای تعالی است و یکی از فروع دشمنی با حضرت حقّ جلّ و علا مانع شدن از عبادت در مساجد و اقامه نماز و آن را در اختیار دیگران قرار دادن است (چنانکه در استانبول در مسجد ایاصوفی نماز خواندن ممنوع است و تنها توریستهای غیر مسلمان می توانند از آن دیدن کنند). امید است اسلامیت ما، ما را مانع از اینگونه دشمنی های ناخودآگاه کند.

آیه ۱۲۲ از سوره بقره

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي

فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ (۱۲۲)

ترجمه آیه

ای بنی اسرائیل، به یاد بیاورید نعمتهائی را که من به شما داده ام و قطعاً من شما را بر جهانیان برتری داده ام. (۱۲۲)

برداشت از این آیه شریفه (مرحله شکر)

اگر انسان بتواند نعمتهای الهی را شکر کند و آنها را فراموش نکند و خدای تعالی را از خود راضی

کند بر همه مردم جهان برتری پیدا می‌کند.

آیه ۱۲۴ از سوره بقره

وَ إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ

إِمَامًا قَالَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ (۱۲۴)

ترجمه آیه

و زمانی که ابراهیم را پروردگارش با مسائل مختلف و کلماتی آزمایش کرد و او آن کلمات را به پایان رساند، خدا به او فرمود: من تو را برای مردم امام قرار دادم. ابراهیم عرض کرد: از ذریه و اولاد من هم امام قرار بده. خدا فرمود: عهد من به ظالمین نمی‌رسد. (۱۲۴)

برداشت از این آیه شریفه (استاد لازم است)

یکی از آرزوهای اولیاء خدا این است که بتوانند دیگران را رهبری کنند و استاد تزکیه نفس آنها باشند و عباد الرحمن می‌گویند: خدایا ما را برای اهل تقوی رهبر قرار بده این آرزو وقتی تحقق پیدا می‌کند که آنها به خود و به دیگران ظلم نکرده باشند و از ظالمین محسوب نشوند.

آیات ۱۲۸-۱۲۹ از سوره بقره

رَبَّنَا وَ اجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَ ارِنَا

مَنَاسِكَنَا وَ تُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (۱۲۸) رَبَّنَا وَ ابْعَثْ

فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ

وَ الْحِكْمَةَ وَ يَزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (۱۲۹)

ترجمه آیات

پروردگاری ما، ما را دو تسلیم شده برای خود قرارمان بده و از ذریه ما امتی که برای تو تسلیم باشند، به وجود بیاور و راه بندگی و عبادت را به ما نشان بده و توبه ما را قبول کن، زیرا تو توبه پذیر مهربانی هستی. (۱۲۸)

پروردگاری ما، در میان آنها پیامبری از خودشان مبعوث کن تا آیات تو را برای آنها تلاوت کند و کتاب و حکمت را به آنها یاد بدهد و نفس آنها را از رذائل پاک و تزکیه کند، قطعاً تو عزیز حکیمی هستی. (۱۲۹)

برداشت از این آیات شریفه (تسلیم و توبه و استاد)

یکی از خواسته‌های سالکین الی الله این است که خودشان و فرزندانشان در مقابل او امر الهی تسلیم باشند و خدای تعالی آنها را به حقایق راهنمایی کند و توبه آنها را قبول فرماید و برای آنها استادی بفرستد که کلمات الهی را برای آنها تلاوت کند و خواندن و نوشتن و حقایق و معارف حق را به آنها تعلیم دهد و آنها را از صفات رذیله تزکیه کند زیرا خدای تعالی به سالکین الی الله مهربانی خاصی دارد.

آیه ۱۳۹ از سوره بقره

قُلْ اَتَّخِجُونَنِي فِي اللّٰهِ وَ هُوَ رَبُّنَا وَ رَبُّكُمْ وَ لَنَا اَعْمَالُنَا وَ لَكُمْ

اَعْمَالُكُمْ وَ نَحْنُ لَهٗ مُخْلِصُونَ (۱۳۹)

ترجمه آیه

بگو: آیا درباره خدا با ما بحث می‌کنید؟ و حال آنکه او پروردگار ما و پروردگار شما است و اعمال ما مربوط به خودمان بوده و اعمال شما مربوط به خود شما است. ما برای او خود را خالص کرده‌ایم.

برداشت از این آیه شریفه (قاطعیت)

از این آیه شریفه استفاده می‌شود که اگر کسی بخواهد خود را برای خدای تعالی خالص کند باید با مخالفین با قاطعیت برخورد کند و آنچه صحیح است و مورد پسند عقل است ولو او را از دیگران جدا می‌کند مستقلاً انجام دهد و به دیگران کاری نداشته باشد.

آیات ۱۴۶-۱۴۸ از سوره بقره

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ

لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ (۱۴۶) الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ

الْمُتَمَرِّينَ (۱۴۷) وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّئُهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ

إِنَّمَا تَكُونُوا يَاتٍ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱۴۸)

ترجمه آیات

کسانی که به آنها کتاب داده ایم، او (رسول اکرم) را می شناسند آنچنان که فرزندان خود را می شناسند و قطعاً عده ای از آنها حق را کتمان می کنند و حال آنکه می دانند. (۱۴۶)
این کلام حقی است که از طرف پروردگارت می رسد و تو به هیچ وجه از شک کنندگان مباش. (۱۴۷)
هر دسته ای از مردم قبله ای دارند که خدا آن را معین کرده است. پس در خوبیها بر یکدیگر سبقت بگیرد. هر کجا که باشید، خدا همه شما را می آورد. قطعاً او بر هر چیزی قدرت دارد. (۱۴۸)

برداشت از این آیات شریفه (کتمان حق)

سالک الی الله نباید حقی را که به آنها معتقد است کتمان کند و باید همیشه پیرو راستی و درستی باشد و شک و تردیدی به خود راه ندهد و در همه خوبیها گوی مسابقه را بر سائرین ببرد و بکوشد همیشه از بهترینها باشد.

آیات ۱۵۱-۱۵۲ از سوره بقره

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ (۱۵۱) فَاذْكُرُونِي

اذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ (۱۵۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا

بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (۱۵۳) وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي

سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ (۱۵۴) وَ لَنَبْلُوَنَّكُمْ

بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَنْفُسِ وَ الثَّمَرَاتِ وَ

بَشِيرِ الصَّابِرِينَ (۱۵۵) الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا

إِلَيْهِ رَاغِبُونَ (۱۵۶) أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ رَحْمَةٌ وَ

أُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ (۱۵۷)

ترجمه آیات

آنچنان رسولی که از خود شما بود، ما در میان شما فرستادیم تا آیات ما را برای شما تلاوت کند و شما را تزکیه نفس کند و به شما کتاب و حکمت را تعلیم دهد و به شما یاد بدهد آنچه را که نمی دانید. (۱۵۱)

پس مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و از من تشکر کنید و کفران نکنید. (۱۵۲)

ای کسانی که ایمان آورده اید، از صبر و نماز کمک بگیرید. قطعاً خدا با صابری است. (۱۵۳) و به کسانی که در راه خدا کشته می شوند، نگوئید مرده اند، بلکه آنها زنده اند ولی شما درکش را ندارید. (۱۵۴)

و قطعاً ما شما را به چیزی از ترس و گرسنگی و کم شدن از اموال و از جانها و از محصولها امتحان می کنیم و بشارت بده به صبرکنندگان. (۱۵۵)

آنهایی که وقتی به آنها مصیبتی می رسد، می گویند: ما ملک خدائیم و ما به سوی او برمی گردیم. (۱۵۶)

بر اینها از طرف پروردگارشان صلوات و رحمت است و آنها هدایت شدگانند. (۱۵۷)

برداشت از این آیات شریفه (صبر و استقامت)

برداشت‌هایی از این آیات:

- ۱- انبیاء و اولیاء خدا برای تعلیم کتاب خدا و تذکر نشانه‌های خدا آمده‌اند.
  - ۲- آنها برای تزکیه نفس مردم و معرفی حقایق کتاب الهی مبعوث شده‌اند.
  - ۳- آنها حکمت را که همان شناخت حقایق اشیاء است و مردم آنها را نمی‌دانستند و آنها به مردم تعلیم می‌دهند آمده‌اند.
  - ۴- آنها به مردم باید بگویند که اگر می‌خواهید خدا شما را منظور کند باید به یاد او باشید و نعمتهای او را تشکر کنید و هیچگاه کفران نکنید.
  - ۵- اگر این کارها را کردید یعنی کتاب را یاد گرفتید و نشانه‌های خدا را مشاهده کردید و تزکیه نفس نمودید و حقایق کتاب را فهمیدید و در قلبتان نور علم و حکمت تابید و نعمتهای خدا را شکر کردید و از خواندن نماز و گرفتن روزه کمک گرفتید و در تمام ابتلائات استقامت نمودید از طرف پروردگار به شما بشارت خواهد رسید و معرفت اینکه آنها مال خدا هستند و به سوی او بر می‌گردند به آنها داده خواهد شد.
- از همه مهمتر در ردیف پیامبر اکرم ﷺ و آل او خدای تعالی بر آنها هم صلوات که رحمت خاص الخاص او است و نیز رحمت خاصش را بر آنها می‌فرستد و نام آنها را در زمره هدایت‌شدگان وارد می‌کند.

آیات ۱۵۹-۱۶۰ از سوره بقره

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَ أَلْهَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ

لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ (۱۵۹)

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَ أَصْلَحُوا وَ بَيَّنَّاهُ فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَ أَنَا

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (۱۶۰)

ترجمه آیات

قطعاً کسانی که آنچه را ما از دلائل و راهنمائیها نازل کرده ایم کتمان می‌کنند، بعد از آنکه ما در کتاب آن را برای مردم بیان نموده بودیم، آن گروه را خدا لعنت می‌کند و همه لعنت‌کنندگان، آنان را لعنت می‌کنند. (۱۵۹)

مگر کسانی که توبه کنند و خود را اصلاح نمایند و آنچه را که می‌دانند برای مردم بیان کنند. من توبه آنها را می‌پذیرم، زیرا من توبه‌پذیر مهربانی هستم. (۱۶۰)

برداشت از این آیات شریفه (توبه)

سالک الی الله باید حقایق و دلائلی را که از جانب خدای تعالی نازل شده کتمان نکند و تنها آنها را وسیله هدایت مردم قرار دهد و اگر بخواهد با دلائل و سخنانی که از طرف خدا نازل نشده مردم را به حقیقت تصویری خود برساند و مردم را منحرف کند بالاخره روزی می‌رسد که خدا و همه مردم او را لعنت کنند مگر آنکه از این کار توبه کند و آنهایی را که منحرف کرده از انحراف نجات دهد و کارهای گذشته‌اش را اصلاح کند و حقیقت را بگوید که خدای تعالی در این صورت توبه او را قبول می‌کند زیرا فرموده من بسیار بسیار توبه‌پذیر و مهربانم.

آیه ۱۶۵ از سوره بقره

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ

الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ (۱۶۵)

ترجمه آیه

و از میان مردم کسانی هستند که غیر از خدا، خدایانی برای خود اتخاذ می‌کنند و آنها را مانند محبتشان به خدا دوست دارند. ولی کسانی که ایمان آورده‌اند، محبتشان به خدا شدیدتر است. و اگر ستمگران ببینند وقتی را که عذاب را مشاهده می‌کنند قطعاً همه قدرت و قوت مال خدا است و قطعاً دارای عذاب سختی است. (۱۶۵)

برداشت از این آیه شریفه (مرحله محبت)

سالک الی الله پس از مراحل یقظه و توبه و استقامت و صراط مستقیم باید روی مرحله محبت به خدا کار کند و محبت غیر خدا را در دل نداشته باشد و هر قدر درجه ایمانش بالا می رود محبتش به خدا بیشتر بشود. بلکه باید تنها و تنها خدا را دوست داشته باشد و اگر به هر چه غیر از خدا محبت دارد برای خدا باشد.

آیه ۱۶۸-۱۷۰ از سوره بقره

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ

الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ (۱۶۸) إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ

وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ (۱۶۹) وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا آفَئِنَّا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ

أَبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ (۱۷۰)

ترجمه آیات

ای مردم، از آنچه در زمین از خوردنیها است، حلال و طیب و طاهر بخورید. و پیروی از گامهائی که شیطان به طرف بدبختی بر می دارد نکنید. زیرا او دشمن آشکارای شما است. (۱۶۸)

شیطان شما را به بدی و فحشاء امر می کند و از شما می خواهد که آنچه را درباره خدا نمی دانید،

بگوئید. (۱۶۹)

و زمانی که به آنها گفته می شود که از آنچه خدا برای شما نازل فرموده، پیروی کنید، می گویند: بلکه

ما از راه و روش پدرانمان که ما را بر آن مانوس نموده پیروی می کنیم. اگر چه پدرانمان تعقل چیزی را

نکرده و هدایت نشده باشند؟! (۱۷۰)

برداشت از این آیات شریفه (پیروی نکردن از شیطان)

سالک الی الله نباید از شیطان به هیچ وجه پیروی کند زیرا هیچگاه دشمن به انسان راه خیر و خوبی را نشان نمی دهد بلکه او همیشه به بدی و کارهایی زشت فرمان می دهد و شما را وادار می کند که وقتی درباره خدا و معارف حقّه می خواهید بحث کنید چیزی را بگویید که از آن اطلاعی ندارید بلکه به گفته های پدران و سنتهای قدیمی و حتی دانشمندان گذشته که از قرآن استفاده نکرده و معصوم از خطا بوده و راهنمایان عقل و معصومین نبوده اند اکتفا کنید که واضح است این عمل سالک الی الله را از صراط مستقیم منحرف می کند و به لقاء پروردگار نمی رسد.

آیه ۱۷۲ از سوره بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ

إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ (۱۷۲)

ترجمه آیه

ای کسانی که ایمان آورده اید، از رزق پاکي که ما به شما داده ایم بخورید و خدا را شکر کنید اگر فقط او را بندگی می کنید. (۱۷۲)

برداشت از این آیه شریفه (مرحله شکر)

وقتی سالک الی الله مراحل تزکیه نفس را به پایان رساند و مرحله عبودیت را کامل کرد باید برای نجات از صفات رذیله که خدا به او توفیقش را مرحمت فرموده شکر کند و در مرحله شکر مدتی را بگذراند و از غذای بدنی و روحی استفاده کند.

آیه ۱۷۴ از سوره بقره

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا
قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (۱۷۴)

ترجمه آیه

قطعاً کسانی که آنچه خدا از کتاب نازل فرموده کتمان می‌کنند و آنها را به قیمت کمی می‌فروشند، آنها چیزی نمی‌خورند و در شکمشان جز آتش نخواهد بود و خدا روز قیامت با آنها حرف نمی‌زند و آنها را در آن روز تزکیه نفس نمی‌کند و برای آنها عذاب دردناکی خواهد بود. (۱۷۴)

برداشت از این آیه شریفه (شرط تزکیه نفس)

یکی از شرایط برای آنکه خدای تعالی روز قیامت در تزکیه نفس به آنها بی که در دنیا تزکیه نفس نکرده‌اند کمک کند این است که آنچه خدا از حقایق در قرآن نازل فرموده برای مردم بگویند که اگر این حقایق را نگویند خدا روز قیامت با آنها حرف نمی‌زند و تزکیه‌شان نمی‌کند بلکه عذاب دردناکی متوجه آنها خواهد فرمود.